

1

2

Svetovni in evropski dnevi opazovanja ptic - nekoč in danes // Eva Vukelič

1, 2, 3 in 4: Ob Evropskem dnevu opazovanja ptic DOPPS navadno organizira več izletov na različne konce Slovenije, na primer na Ljubljansko barje (slika 1), v Strunjanske soline (slika 2), na Cerknjsko jezero (slika 3), na Goriško (slika 4) itd. foto: Tomaž Remžgar (1), Borut Mozetič (2), Leon Kebe (3), Barbara Vidmar (4)

Najbolj množično opazovanje ptic na svetu

Svetovni dan opazovanja ptic je BirdLife International prvič organiziral leta 1993, da bi čim več ljudem z opazovanjem ptic vzbudil zanimanje za ptice, naravo in njeno ohranjanje. Prvi konec tedna v oktobru tako opazovalci po vsem svetu poskušajo zabeležiti čim več ptic. Od začetka je sodelovalo že več kot 750.000 ljudi. Rekordno je bilo leto 1997, ko je ptice opazovalo 184.376 ljudi iz 88 držav, zabeležili pa so 5.935 vrst. Ta dogodek je pristal celo v Guinnessovi knjigi rekordov kot najbolj množično opazovanje ptic na svetu.

DOPPS sodeluje že vse od začetka

Začelo se je s Svetovnim dnevom opazovanja ptic vsako liho leto. Od leta 1996 je vsako sodo leto v Evropi potekal še Evropski dan opazovanja ptic. Od takrat naprej obeležujemo mednarodni dan ptic (oz. konec tedna!) vsako leto. Običajno ob tej priložnosti pripravimo več izletov, na katerih obiskovalcem predstavimo različne vrste ptic in jim pokažemo, kako jih opazujemo. Ob tem seveda opozorimo, kako pomembno je ohranjanje njihovih življenjskih prostorov, mnogo pa je tudi priložnosti za predstavitev delovanja našega društva. Mednarodni dan ptic je namenjen osveščanju kar najširše javnosti, zato va-bila pošljemo čim večjemu številu medijev, na izletih pa nas pogosto obiščejo novinarji. Izleti so bili večinoma dobro obiskani, še več ljudi pa se je ustavilo ob stojnicah, ki so ob tej priložnosti stale v Ljubljani, Celju in Mariboru. Na njih so prostovoljci predstavljali ptice in delo društva ter odgovarjali na številna vprašanja mimoidočih.

Izleti po vsej Sloveniji

Z izleti smo poskušali pokriti vso Slovenijo. Najboljše lokacije za predstavitev opazovanja ptic v jesenskem času so vodne površine in mokrišča. V tem času so pomembno postajališče za vodne ptice selivke, privabijo pa tudi številne ujede in seleče se ptice pevke. Največ izletov smo zato organizirali na Gajševsko jezero, Ptujsko jezero, za-drževalnik Medvedce, Šoštanjnsko jezero, ribnik Vrbje, Zbiljsko jezero, Tomačevski prod, Savo pod Brežicami, Ljubljansko barje, Cerknjsko jezero, Renške glinokope, v Škocjanski zatok in Sečoveljske soline. Marsikaterega izmed zgoraj naštetih krajev obiščemo vsako leto, saj želimo ptice predstaviti v kar najboljši luči. Zelo hvaležne za predstavitev opazovanja ptic začetnikom so tudi ptice v parkih. Mestni parki so lahko dostopni večjemu številu ljudi, ptice pa niso tako plašne.

Preštevanje ptic in opazovalcev

Po koncu izletov zbere koordinator od vodij izletov podatke o opazovanih pticah in številu obiskovalcev in jih posreduje koordinatorski, ki zbira podatke za vso Evropo. V časih pred množično uporabo interneta smo jih seveda sporočali po telefonu, kasneje po faksu. Danes izpolnimo obrazec in ga pošljemo po elektronski pošti. Pa vendar internet ne more nadomestiti telefonskega pogovora o ozračju na izletih. Mnogo enostavnejše je postalo tudi zbiranje fotografij. Nič več ne čakamo na razvijanje filmov in ne zgodi se več, da bi pomotoma izgubili diapozitive. Že od vsega začetka smo zbirali enake podatke, in sicer število izletov, število opazovalcev, število opaženih ptic, najbolj pogoste vrste in najbolj zanimiva opazovanja. Te rezultate si lahko ogledate v tabeli.

Zahvala prostovoljcem

Pomembno vlogo pri ozaveščanju javnosti ob mednarodnih dnevih opazovanja ptic so imeli številni prostovoljci: Alen Ploj, Aleš Tomažič, Andrej Hudoklin, Blaž Blažič, Bojana Lipej, Boris Kozinc, Borut Mozetič, Borut Pittner, Borut Rubinič, Borut Štumberger, Brane Koren, Bran-

3

4

ko Vajndorfer, Damijan Denac, Dare Fekonja, Davorin Tome, Dejan Bordjan, Denis Vengust, Dušan Klenovšek, Erik Šinigoj, Franc Bračko, Hrvoje Oršanič, Igor Brajnik, Igor Kolenko, Ivan Kogovšek, Iztok Geister, Iztok Škornik, Jakob Smole, Jana Kus Veenvliet, Janez Senegačnik, Jani Vidmar, Jernej Figelj, Jošt Stergaršek, Jurij Hanžel, Katarina Aleš, Katarina Denac, Leon Kebe, Luka Božič, Marjan Vogrin, Marko Trebušak, Matej Gamser, Mateja Nose Marolt, Matjaž Kerček, Matjaž Premzl, Miha Kronovšek, Miha Žnidaršič, Milan Cerar, Milan Vogrin, Mirko

Perušek, Miša Pintarič, Monika Podgorelec, Paul Beaulieu, Primož Sedminek, Rok Rozman, Rok Tuš, Slavko Polak, Tanja Šumrada, Tomaž Berce, Tomaž Jančar, Tomaž Mihelič, Tomaž Remžgar, Tomi Trilar, Tone Trebar, Urša Koce, Vojko Havliček, Željko Šalamun, Žiga Iztok Remec in tudi vsi tisti, ki niso zabeleženi v uradnih arhivih, a so kljub temu prispevali k uspešnemu poteku dogodka.

Pri pripravi članka so pomagali Luka Božič, Damijan Denac in Barbara Vidmar.

Datum	Dogodek	Koordinator	Št. izletov	Št. stojnic	Št. obiskovalcev	Št. ptic	Najpogostejše vrste	Zanimiva opazovanja
9. in 10.10.1993	Svetovni dan opazovanja ptic	Luka Božič	4					
7. in 8.10.1995	Svetovni dan opazovanja ptic	Luka Božič	8					
28. in 29.9.1996	Evropski dan opazovanja ptic	Luka Božič	5					
4. in 5.10.1997	Svetovni dan opazovanja ptic	Luka Božič	14		153		mlakarica, liska, rumenonogi galeb	
3. in 4.10.1998	Evropski dan opazovanja ptic	Luka Božič	11	1	165	8.250	mlakarica, liska, rumenonogi galeb	velika bela čaplja, veliki škurh, ribji orel
2. in 3.10.1999	Svetovni dan opazovanja ptic	Luka Božič	8		250	10.750	mlakarica, škorec, kormoran	žvižgavka, črna štoklja, kmečka lastovka, dolgorépa raca
30.9. in 1.10.2000	Evropski dan opazovanja ptic	Luka Božič in Damijan Denac	8	1	171	9.000	mlakarica, škorec, grivar	pepelasti lunj, kvakač, veliki škurh
6. in 7.10.2001	Svetovni dan opazovanja ptic	Damijan Denac	9	2	358	10.777	škorec, ščinkavec, mlakarica	rjavi škarnik, črna prosenka, travniška cipa
5. in 6.10.2002	Evropski dan opazovanja ptic	Damijan Denac	8	3	433	5.423	mlakarica, grivar, škorec	kostanjevka, pegasta sova, hudournik, belorepec, škrjančar
4. in 5.10.2003	Evropski dan opazovanja ptic	Damijan Denac	8	2	146	5.550		kostanjevka, belorepec, svilnica
2. in 3.10.2004	Evropski dan opazovanja ptic	Damijan Denac	7		100	3.000	mlakarica, liska, ščinkavec	kostanjevka, pepelasti lunj
1. in 2.10.2005	Evropski dan opazovanja ptic	Eva Vukelič	7		148	8.022	ščinkavec, škorec, liska	veliki srakoper
7. in 8.10.2006	Evropski dan opazovanja ptic	Eva Vukelič	10		278	12.800	škorec, mlakarica, rečni galeb	tatarska žvižgavka, škrlatec, plašica, črna čigra
6. in 7.10.2007	Evropski dan opazovanja ptic	Eva Vukelič	10		137	5.774	liska, mlakarica, bela pastirica	belorepec, plašica, pinoža, veliki srakoper
4. in 5.10.2008	Evropski dan opazovanja ptic	Eva Vukelič in Barbara Vidmar	10		140	6.772	grivar, mlakarica, siva pevka	tamariskovka
3. in 4.10.2009	Evropski dan opazovanja ptic	Barbara Vidmar	6*		131	2.154	grivar, mlakarica, rečni galeb	beli prodnik, sprakljuni prodnik, bela štoklja, vodomec

*med njimi tudi Ptičariada, več na naslednji strani

Tabela: Seznam Svetovnih in Evropskih dnevov opazovanja ptic v Sloveniji od leta 1993 do 2009.